

בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

העותרים	1. ----- ואח'
	-נגד-
	1. עיריית פתח-תקוה
	2. הגב' חיה שיטאי מנהלת מחוז תל אביב, משרד החינוך
	3. שר החינוך, מר רפי פרץ
המשיבים	4. משרד החינוך
	-ונגד-

ראש עיריית פתח תקוה, מר רמי גרינברג (להלן: ראש העירייה)

בקשה דחופה לפי פקודת ביזיון בית משפט

העותרים נאלצים לפנות לבית משפט נכבד זה בבקשה לפי סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט, בבקשה להפעיל את סמכותו ולאכוף על המשיבה 1 ועל ראש העירייה באופן אישי את ביצוע פסק הדין בעת"מ 19-07-19757 מיום 17.7.2019. זאת, לאחר שבסתירה להוראות בית המשפט הנכבד נמנעו מלשבץ לפחות 63 ילדי מבקשי מקלט וזרים המתגוררים בפתח תקוה למוסדות חינוך בעיר (גני ילדים).

רשימת הילדים שהוריהם פנו לעירייה לרישום למוסדות החינוך בעיר, ואשר הציגו בפניה את המסמכים הרלוונטיים לרישום אך העירייה סירבה לרשום אותם, מצורפת כנספח א' לבקשה. המסמכים הרלוונטיים לרישום, לרבות תעודות לידה וחוזי שכירות, של כל אחד מהילדים מצורפים בשמו **בנספחים לפי המספור ברשימה**.

בקשה זו מוגשת לאחר ניסיונות רבים של העותרים, של באי כוחם ואף של המחלקה המשפטית של משרד החינוך לגרום לעירייה ולראש העירייה (להלן: "המבזים") לפעול בהתאם להוראות הדין בכלל, ולהוראות פסק הדין בעת"מ 19-07-19757 (להלן: "פסק הדין") בפרט. למרבה הצער ניסיונות אלה לא צלחו. המבזים, נאמנים להתנהלותם הגזענית ארוכת השנים ורבת הפנים כלפי אוכלוסיית מבקשי המקלט המתגוררת בפתח תקוה, ממשיכים בשלהם, ומשיקולים זרים ופסולים מסרבים לשבץ את ילדי מבקשי המקלט למוסדות חינוך החובה בעיר, במטרה לגרום למשפחותיהם להתייאש ולעזוב אותה.

בנסיבות העניין, ובשל הפגיעה העמוקה בזכויותיהם ובטובתם של ילדים רכים, ושל הוריהם, ולאור התנהלותה הפסולה והלא חוקית של העירייה והעומד בראשה, סבורים העותרים כי על בית המשפט הנכבד להטיל עליהם סנקציות כבדות משקל, הן במטרה לאכוף עליהם את הדין והן על מנת להרתיע אותם, ורשויות נוספות, מהתנהגות דומה בעתיד. בכלל זה מתבקש בית המשפט הנכבד להטיל קנסות על העירייה ועל ראש העירייה באופן אישי. ככל שאף קנסות אלו לא יסייעו, והילדים יוותרו ללא כל מסגרת חינוכית, סבורים העותרים כי יש מקום אף להוציא צו מאסר כנגד ראש העירייה, וזאת בהתאם להוראות הפקודה.

העותרים יבקשו כי הסנקציות ינקטו עד אשר כלל ילדי מבקשי המקלט והזרים המתגוררים בפתח תקווה, לרבות כלל התלמידים המופיעים בנספח א' לבקשה, ישובצו במוסדות חינוך בעיר.

הדחיפות שבבקשה נובעת מכך שעקב התנהלות המבזים זה השבוע השלישי לשנת הלימודים הילדים נותרו בביתם ואינם פוקדים את מוסדות החינוך.

תמצית המסכת העובדתית:

1. עניינה של העתירה בסירובה של עיריית פתח תקווה לממש את חובתה החוקית לרשום את ילדי מבקשי המקלט והזרים המתגוררים בעיר למוסדות החינוך בה. בפסק הדין, עיגנה כבי' השופטת ורדה מרוז את הסכמת הצדדים כדלקמן:

ב"כ הצדדים:

הגענו להסכמה לפיה העירייה תאפשר רישום של כל העותרים וכל מי שנמנה על אוכלוסיית הזרים, החל מתאריך 18.7.19 ועד לתאריך 31.7.19, בימים א', ג', ה' משעה 8:00 – 13:00, וביום ג' בנוסף 16:00 – 18:00. העירייה תפתח בגין כל נרשם "טופס רישום תלמיד חדש חסר תעודה מזהה" (נסח 4 לתגובת משרד החינוך). היה וחסרים מסמכים, תאפשר העירייה בתוך פרק הזמן של הרישום כפי שנקבע לעיל להמציא מסמכים חסרים, ולאחר מכן תודיע העירייה לכל הורה והורה בכתב אם ילדיהם התקבלו למערכת החינוך בעיר, אם לאו, ועל שום מה נדחתה בקשתם, אם נדחתה. כמו כן, העירייה תשבץ את התלמידים בהתאם לאזורי רישום, כמקובל בכל אזור ואזור ובהתאם להוראות הדין. העירייה תשיב בתוך תקופת הרישום, או 7 ימים לאחריו.

2. בסמוך למתן פסק הדין, ובהתאם להוראותיו, התייצבו הורי ילדי מבקשי המקלט בעירייה עם מסמכים שונים המעידים על מגוריהם בעיר ועל זכותם להתחנך בה (ובהם חוזי שכירות, טפסי חשבונות חשמל וארנונה, תעודות לידה וכו'). בניגוד למנהל תקין, לא טרחו פקידי העירייה לתת למי מהפונים אישור על הגשת המסמכים.

3. חמור מכך. בניגוד לאמור בפסק הדין לא קיבלו מי מן ההורים הודעה בדבר קבלתו או אי קבלתו של ילדו למוסדות החינוך בעיר. כאשר פנו ההורים לעירייה כדי לדעת מה עלה בגורל השיבוץ, נאמר להם שוב ושוב כי הודעות השיבוץ יגיעו בהקדם. באי כוח העותרים מצאו לנכון אף הם להתין בסבלנות להוראות השיבוץ, וזאת מתוך ההנחה (השגויה) כי לא יעלה על הדעת שרשות מקומית תפר ברגל גסה פסק דין.

4. כשבועיים לפני תחילת שנת הלימודים נודע, לפתע, כי במקום לפעול על פי החלטת בית המשפט הנכבד ועל פי הוראות הדין, החלו גורמים בעירייה לבקר בבתי משפחות מבקשי המקלט ולצלם, ללא אישור, את דירותיהם. התנגדות לצילום, או בקשת הורים לתאם את הביקור לימי שישי, אשר חלקם אינם עובדים בהם, לוותה באיומים, לפיהם בין היתר ילדיהם לא ירשמו למערכת החינוך.

5. בהקשר זה, מבקשים העותרים להזכיר לבית המשפט הנכבד כי אוכלוסיית מבקשי המקלט, אשר רובה ככולה מורכבת מאזרחי אריתריאה נמנית על האוכלוסיות החלשות ביותר בישראל. מבקשי המקלט נאלצים לעבוד שעות ארוכות ביום, מדי יום, בדרך כלל בעבודות בשכר נמוך שהכנסתן דלה, על מנת להתפרנס.

6. בעקבות התנהלותה המתוארת של העירייה - ביקור בבתייהם של מבקשי המקלט וצילום דירותיהם מבפנים - אשר בינה לבין הרישום למוסדות חינוך אין מאום, שלחו ב"כ העותרים ביום 20.8.2019 מכתב דחוף לראש העירייה, בדרישה כי יפעל לשבץ את כלל הילדים במוסדות החינוך וכי יורה על הפסקה מיידית של הביקורים ושל צילומי הדירות.

ההתכתבות המלאה הכוללת את מסמך זה ואת יתר המסמכים שיוזכרו בהמשך מצ"ב **כנספח ב'**.

7. משלא התקבל כל מענה, פנו העותרים ביום 22.8.2019 לשר החינוך, למנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך, לראש העירייה, ליועצת המשפטית בה ולבאת כוחה בדיון. במכתב זה הובהר כי אם לא ישובצו הילדים לאלתר בגני ילדים ובבתי הספר, יאלצו העותרים לפנות לבית המשפט הנכבד בבקשת בזיון בית משפט.

8. מכתב זה, אשר בעקבותיו החל גם משרד החינוך לפעול לשיבוץ התלמידים, הביא לכך שעיריית פתח תקווה הואילה לרשום למוסדות החינוך בה חלק מילדי מבקש המקלט והזרים המתגוררים בעיר. עם זאת, סירבה העירייה לרשום עשרות תלמידים, אף שהוריהם הציגו בפניה את המסמכים הדרושים. בשיחות שהתקיימו עם נציגי העירייה, הובהר להורי התלמידים כי הסירוב לרשום את ילדיהם למוסדות החינוך בעיר נעשה בהתאם להנחיות העומד בראשה. חלקם אף שמעו את ראש העיר בעצמו קורא להם לעבור לעיר אחרת.

9. מרבית ילדי מבקש המקלט אשר המשיבה 1 נאותה לרשום, שובצו במסגרות חינוך סרגטיביות, בגני ילדים נפרדים למבקשי מקלט, ואשר התנאים שבהם, רמת הציוד והתחזוקה שלהם, נחותה מזו המאפיינת את גני הילדים בעיר שבהם מתחנכים אזרחים ישראלים. כפי שצוין בהרחבה בעתירה, רישום נפרד לילדים, על בסיס צבע עורם ומוצאם, אינו חוקי ומהווה הפליה בוטה ואסורה.

10. בשל אלה, שבו ופנו בעותרים באמצעות הח"מ ביום 29.8.2019 למכותבי המכתב הקודם, ודרשו לשבץ מיידית את כלל הילדים למסגרות חינוך אינטגרטיביות. למכתב צורפה רשימה של 29 ילדים שהעירייה סירבה לשבץ, והמסמכים שהציגו הוריהם בעת הרישום.

11. במקביל, פנה משרד החינוך לעירייה בדרישה לשיבוץ התלמידים. עוד באותו יום העבירה עו"ד סימה אדיב מן הלשכה המשפטית במשרד לב"כ העותרים את המענה המבזה שקיבלה מהעירייה, אשר כלל התייחסות דלה, בכתב יד, לעניינם של 26 מהילדים. זמן קצר לאחר מכן השיב ב"כ העותרים, עו"ד רייכמן, למכתב. בו ביקש לברר האם זהו המענה הסופי של משרד החינוך. בתגובה, הבהירה המחלקה המשפטית במשרד החינוך כי המשרד עורך תהליך בדיקה של הרישום.

12. ביום ראשון, 1.1.2019, נפתחה שנת הלימודים תש"פ, אך עשרות ילדים למשפחות מבקשות מקלט המתגוררות בפתח תקווה נותרו בבית. מיום זה, ועד ליום 9.9.2019 עמלו משרד החינוך וב"כ העותרים כפקידי רישום במטרה לרשום את כלל הילדים למוסדות החינוך בעיר. אלא שתחת לרשום את הילדים, ולאפשר להם להתחיל את שנת הלימודים, השמיעו נציגי העירייה תירוצים מתירוצים שונים לסירוב לקבלם, למעט במקרים ספורים. לשם המחשה, בכמה מקרים נמסר למשרד החינוך

כי העירייה מסרבת לרשום ילד בטענה שאינו מתגורר בעיר, אף שאחיו כבר שובץ למוסדות החינוך בה.

13. במסגרת הליך זה העבירו ב"כ העותרים למשרד החינוך ולעירייה רשימה של 58 תלמידים אשר לא שובצו במערכת החינוך. לרשימה השמית המפורטת צורפו מסמכים המעידים על מגוריהם בעיר ועל זכאותם ללמוד ולהתחנך בה. בעקבות העברת הרשימה ביקשה עו"ד אדיב הבהרות בנוגע למסמכים אשר לא הומצאו לה מהעירייה. הח"מ העבירו לעו"ד אדיב את כלל המסמכים הנדרשים.

רשימת 58 התלמידים מצ"ב **כנספח ג'**.

14. ביום 10.9.2019 התקבל אצל ב"כ העותרים מכתבה של עו"ד אדיב מן הלשכה המשפטית במשרד החינוך, המתאר סאגה מתמשכת של שיג ושיח שהתנהל בין משרד החינוך לבין העירייה. מהמכתב עולה, כי העירייה שיבצעה, לטענתה, 147 תלמידים מתוך 205 תלמידים אשר הגיעו אליה עד ליום 8.8.2019. עוד נאמר בו כי בו ביום הורה משרד החינוך לעירייה לשבץ למוסדות החינוך בעיר את כל 58 הילדים המופיעים ברשימה שהעבירו לידי העותרים. למעשה התברר כי הרשימה גדולה אף יותר.

15. בסמוך לכך, ובניסיון להימנע מהליכים משפטיים נוספים, פנו ב"כ העותרים לראש העירייה, ליועצת המשפטית של העירייה ולב"כ העירייה בהליך העיקרי בדרישה לשבץ עוד באותו היום את כלל התלמידים. אף למכתב זה לא טרח מי מהם להשיב. הורים אשר הגיעו למשרדי העירייה בימים ב-10.10.2019 וב-12.9.2019 (ב-11.9.2019 משרדי העירייה היו סגורים), ודרשו להכניס את ילדיהם למסגרות החינוך, סורבו, בהתאם להנחיות ראש העירייה, למעט שני תלמידים מהרשימה אשר קיבלו הודעת שיבוץ, ככל הנראה בטעות, מגנת בעיר.

16. ביום חמישי, 12.2.2019, בשעות אחר הצהריים, התקשרה יועמ"ש העירייה, עו"ד צאלון רוזן, לעו"ד רייכמן. בשיחה זו התברר, כי אף שהייתה מכותבת לכל המכתבים בנושא, היא לא טיפלה בשיבוץ התלמידים מאחר ופניות העותרים והמסמכים הנלווים להם הגיעו ישירות ללשכת ראש העירייה. בעקבות שיחה זו, מתוך מחשבה על טובת הילדים ובמטרה לאפשר את קליטתם מהירה במערכת החינוך, מצאו העותרים לנכון לנסות ולמצות אף נתיב זה. עוד באותו היום הועברה לעו"ד צאלון רוזן רשימה מעודכנת של ילדים שהעירייה סירבה לרשום לגני הילדים בעיר (רשימה אשר עודכנה קלות בבוקר יום א' ועמדה על 64 תלמידים). ציפיתו של עו"ד רייכמן בשיחה הייתה שעל העירייה להשלים את הליך הבדיקה ושיבוץ הילדים ביום ראשון, 15.9.2019.

17. אלא שגם בבוקר יום ראשון, שבו נפתח השבוע השלישי לשנת הלימודים, לא התקבל כל מענה מהמשיבה 1.

18. ביום שני, 16.9.2016, קיבל הח"מ הודעת וואטסאפ מהיועצת המשפטית, אשר כללה רשימה של 13 ילדים בלבד אשר רישומם נדרש. רק שלושה מתוכם שובצו בגני הילדים, וההודעה לא כללה את שם הגן אליו שובצו. אשר לעשרת הנותרים שהופיעו ברשימה - נכתב בהודעה כי "הילד לא אותר בפתח תקוה ואין כל מסמך שקשור אליו" - טענה החוטאת לאמת, מאחר והוריהם של כל הילדים הגיעו

לעירייה לרשום את ילדיהם, ומסמכיהם של רבים מתוכם עברו לעירייה גם בפניות העותרים אליה. 50 ילדים שרישומם נדרש לא נכללו בהודעה, ולא נמסרה כל התייחסות אליהם ואל שילובם במערכת החינוך.

19. בנסיבות אלו, פנו הח"מ, שוב ובפעם האחרונה, ביום 16.9.2019 אל היועצת המשפטית של העירייה בדרישה לרשום לאלתר את כלל הילדים. לפנייה צורפו שוב מסמכיהם של עשרת הילדים שלכאורה אינם מוכרים לעירייה.

20. ביום 18.9.19 התקבל מענה היועצת המשפטית לעירייה הכופר באמור במכתב מיום 16.9.19 בכל הנוגע לדברים שנאמרו בשיחה בינה לבין עו"ד רייכמן. כמו כן נטען כי הגורם המשפטי המייצג את העירייה הוא משרד עו"ד שייצג את העירייה בהליך דנן וזאת על אף שעו"ד ריינהרץ לא ענה על מי מהמכתבים אליהם היה מכותב. לגופם של דברים נמסר כי הגורמים המקצועיים בודקים את הבקשות מבלי כל תאריך יעד או התייחסות למי מהפונים.

21. ביני לביני, התברר בסמוך להגשת הבקשה דנו כי העירייה מסרבת לשבץ כי אחת מהילדות שעליה הודיעה היועצת המשפטית לעירייה, עו"ד צאלון רוזן, כי היא מאושרת לשיבוץ לא שובצה (דלינה טסמפקל) על אף שכבר הודיעו לה ששובצה וביטלו. תהליך דומה אירע עם ילד אחרת (הרמילה קוברום) אך בסמוך להגשת הבקשה הודיעו על שיבוצה שוב.

22. במצב דברים זה מוגשת הבקשה דנן.

פקודת ביזיון בית משפט וחיוב גורם שלא היה צד להליך

23. פקודת ביזיון בית משפט, והצווים המוצאים מכוחה, נועדו לאכוף על מי שממרים צו שיפוטי – למלא אחר הוראותיו. מטרתו של הליך ביזיון בית המשפט היא להביא לידי קיומו של הצו השיפוטי, והוצאתו מהכוח אל הפועל (ע"א 24/78 ויטקו כימקלים נ' סלמן, (פורסם בנבו), ע"פ 519/82 גרינברג נ' מדינת ישראל, פ"די ל"ז (2) 187 (1983)).

24. כפי שתואר בהרחבה בחלק העובדתי, העירייה פועלת באופן עקבי ושיטתי לסכל את הוראות פסק הדין בדרכים הבאות:

א. אי מתן אישורים על הגשת בקשות ההורים לרישום ילדיהם למוסדות החינוך. העדרם של אישורים אלה נוצל מאוחר יותר על ידי העירייה כדי לנסות לטעון כי היא אינה מכירה חלק מן הילדים אשר ביקשו להירשם למערכת החינוך בפתח תקוה.

ב. אי מתן תשובות מנומקות של קבלת/דחיית בקשות לרישום במועד אשר קבע לכך בית המשפט ואף מתחייב מהתנהלות סבירה של רשות מינהלית.

ג. עיכוב מכוון בהליכי הרישום כדי להתיש את ההורים, ולפגוע בילדים.

ד. סירוב לרשום לפחות 63 ילדי מבקשי מקלט וזרים ולשבצם בגני הילדים בעיר עד ליום זה (בשל כך שמבקשי מקלט נמנים על אוכלוסייה מוחלשת, אשר אינה מודעת לזכויותיה ואף אינה יודעת לעמוד עליהם, ייתכן כי מספר התלמידים שנותרו בבית גדול אף יותר ממספרי הילדים המצוינים בבקשה זו).

ה. התעלמות חוזרת ונשנית מפניות ב"כ העותרים באופן שאינו עולה בקנה אחד עם התנהלות רשות מינהלית.

ו. התעלמות מהוראות משרד החינוך.

25. בנוסף להפרתם של הוראות חוק, של פסיקה ענפה של וחוזרי מנכ"ל משרד החינוך, אשר עוסקים בחינוך חובה וברישום ילדים למוסדות החינוך, ובנוסף להתעלמות מחפירה מפסק הדין ברי כי העירייה, ובפרט העומד בראשה, שמו להם למטרה להציב כל מכשול בירוקרטי ואחר, לרבות דרישת מסמכים שכבר קיימים בידיה, חוסר מענה או עיכוב ניכר בו, צילום דירותיהם של מבקשי המקלט, ורישום ספורדי של תלמידים ספורים מדי פעם, כדי למשוך את ההליכים, ולייצר בקרב משפחות מבקשי המקלט תחושת תסכול וחוסר אונים, במטרה לגרום להם להתיימש ולעזוב את העיר.

26. פסק הדין שעומד במוקד בקשה זו ניתן במסגרת הליך שהעירייה הייתה צד ישיר לו. ואולם, ניתן לאכוף צווים מכוח פקודת בזיון בית המשפט על כל מי שבמעשיו, או במחדליו, גרמו להפרת הצו השיפוטי, אף אם לא היה צד להליך (ראו: ע"א 371/78 **מוניות הדר לוד נ' ביטון**, פ"ד לד(4) 232, עמ' 238-239 (1980); **בש"פ 2137/16 פלונית נ' פלוני**, (פורסם בנבו, 20.3.2017) פסקה כ"ב; רע"א 8718/17, **אקטיב ויז'ן נ' מוקד הפרסום הארצי** (פורסם בנבו, 25.3.18), פסקה 4).

27. בשיחות רבות שניהלו העותרים עם פקידי העירייה ואף משיחתו של עו"ד רייכמן עם היועצת המשפטית של העירייה, עולה כי ראש העירייה בחן בעצמו כל בקשה ובקשה לרישום ילדי מבקשי המקלט למוסדות החינוך בעיר, ואף נטל לעצמו את הסמכות להכריע בהן. מדיניותה הגזענית של העירייה, אם כן, הוכתבה על ידי העומד בראשה. התנהלותו והנחיותיו הם שהביאו להפרת הוראותיו של פסק הדין. בנסיבות אלה, ראוי כי יוטלו עליו סנקציות פרסונליות לצד הסנקציות שיש להטיל על הרשות המקומית עצמה, אשר לה מעניק החוק את הסמכות לרישום תלמידים למערכת החינוך ולשיבוצם בה.

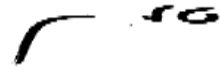
28. בשל כל אלה, מתבקש, בית המשפט הנכבד להורות על הסעדים המבוקשים ברישא לבקשה זו, וככל הנדרש לקיים בה דיון דחוף.

הבקשה נתמכת בתצהיר.

היום, 19.9.2019

עו"ד הרן רייכמן

עו"ד טל חסין

הקליניקה למשפט ומדיניות חינוך¹

האגודה לזכויות האזרח

¹ הבקשה נכתבה בסיוע הסטודנטיות חן פרגר ומאי סקר